

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Василь Селізар,

директор Державного навчального закладу
«Вище професійне училище №11 м. Хмельницького»,
м.Хмельницький, Україна

Анотація. Цифрові технології полегшують життя, оптимізуючи рутинні процеси, нівелюючи кордони в освітньому просторі, що виходить за межі своєї країни та континенту. Цифровізація – відображення сучасної парадигми розвитку суспільства, коли конкурентоспроможність та ефективність постають як життєво необхідні якості. «Цифровізація сприяє спрощенню освітнього процесу, роблячи його більш гнучким, пристосованим до реалій сучасного дня, що забезпечує формування конкурентоспроможних професіоналів».

Ключові слова: професійна освіта, цифровізація, професіоналізм.

DIGITALIZATION OF VOCATIONAL AND THEORETICAL TRAINING

Vasyl Selizar,

director of the State educational institution
«Higher vocational school
No. 11, Khmelnytskyi»

Abstract. Digital technologies make life easier, optimizing routine processes, leveling borders in the educational space that goes beyond the borders of one's country and continent. Digitization is a reflection of the modern paradigm of the development of society, when competitiveness and efficiency appear as vitally necessary qualities. «Digitalization contributes to the simplification of the educational process, making it more flexible, adapted to the realities of the modern day, which ensures the formation of competitive professionals».

Keywords: professional education, digitalization, professionalism.

Цифровізація професійної освіти – процес складний і неоднозначний. На думку українських дослідників, цифровізація має зворотний бік, що треба враховувати під час планування трансформацій. У 2020 р. в умовах запровадження масового змішаного та дистанційного навчання наші училища вимушено стрімко ввійшли в середовище цифрової освіти. Втім, проблема цифрової трансформації освіти й освітнього процесу є, на мій погляд, значно глибшою та непередбачуваною, з точки зору її наслідків, і загострюється тим, що окрема людина і навіть окреме суспільство об'єктивно не можуть вплинути на цивілізаційний розвиток людства, технологічний поступ і подальший розвиток технологій. Саме тому значної актуальності набуває формування цифрової компетентності викладачів, майстрів виробничого навчання, здобувачів освіти всіх рівнів (Базелюк, 2018; 2019; 2022; Базелюк, Петренко, Кравець та ін., 2019).

Однією з найважливіших проблем цифровізації освіти є те, що

інновації в цифровому освітньому просторі є не тільки технічними й технологічними інноваціями, а й змінами у змісті та організації освітнього контенту, в структурі та організаційних принципах діяльності закладів освіти. Це вимагає перегляду концептуальних положень, змісту категорій і понять усталеної педагогічної науки, їхньої адаптації (або розроблення нового змісту) до цифрового освітнього простору (Yershov, 2019).

При цифровій трансформації освітнього процесу важливого значення набуває збереження фундаментальності класичної системи освіти, оскільки для творчої продуктивної діяльності людини потрібні не лише цифрові уміння й навички, а й фундаментальні знання, критичне мислення, розвинена креативність. Можна погодитися, що забезпечення якості освіти, зокрема професійної, та попередження ймовірних негативних змін вимагає проведення педагогічних досліджень, зокрема у таких напрямках: модель викладача/педагога цифрової освіти, зміст його професійної підготовки; технології розробки цифрового освітнього контенту, методики оцінки його якості та застосування в освітньому процесі з урахуванням ергономічних, валеологічних, психолого-педагогічних вимог; ефективні методи, форми, засоби навчання у відкритому освітньому просторі і їх методологічне обґрунтування, зокрема співвідношень традиційного та електронного навчання, контактної і самостійної роботи здобувачів освіти, методики контролю успішності та сформованості освітніх результатів в умовах перенесення навчального процесу в глобальну мережу; засоби забезпечення якості навчання, попередження можливих ризиків в умовах цифровізації освіти (Новак, Макаренко, & Луцький, 2006, с. 125); формування й розвиток цифрової культури педагогів закладів П(ПТ)О (Базелюк, 2018).

Досвід застосування моделі змішаного навчання в системі професійної (професійно-технічної) освіти України на сьогодні ще не є достатнім, потребує подальшої апробації, аналізу результатів. Але один висновок можна зробити безумовно: без достатньо розвиненого рівня інформаційної компетентності викладачів та майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О, запровадження змішаного навчання в системі як мінімум не забезпечить ефект, що очікується, як максимум, – буде неможливим.

Сучасна взаємодія людини в цифровому просторі відмінна від взаємодії минулих часів. Це безпосередньо пов'язано з інноваціями на технологічному рівні: розширенням сфери застосування цифрових рішень і сервісів, доступністю гаджетів, інтенсивним розвитком соціальних медіа.

Природно, що все це впливає на зміну стилю міжособистісної та комунікативної взаємодії людини будь-якого віку. Існує однозначна думка про те, що наявність у сучасної людини цифрової компетентності є обов'язковою умовою комфортного існування в соціумі, а її формування є одним з найважливіших завдань системи освіти.

У Державному навчальному закладі «Вище професійне училище №11 м. Хмельницького» другий рік поспіль досить успішно реалізується програма, націлена на формування ІТ, хмароорієнтованого освітнього

середовища шляхом розвитку інформаційної компетентності педагогічних працівників. Упровадження елементів дистанційного навчання в навчальному закладі вимагає від викладачів здійснення освітньої діяльності за новими технологіями, апробацію та впровадження новітніх методик організації освітнього процесу. На сьогодні дистанційне навчання можливе з застосуванням інформаційно-комп'ютерних технологій як інструменту, що допомагає розширити можливості, як здобувачів освіти так і викладачів, а також зробити вирішальний вплив на зміну та покращення освіти. Викладачі загальноосвітньої та професійно-теоретичної підготовки пройшли навчання з покращення цифрових навичок викладачів закладів професійної освіти та підвищили методичний і практичний рівні професійних компетентностей.

Нині всі види підготовки в закладі освіти поєднують офлайн-навчання та онлайн-уроки з використанням технологій дистанційного навчання за допомогою платформи G Suite for Education, сервісів для проведення дистанційного навчання здобувачів освіти Google Meet, Google Classroom, Google Jamboard та інші (Базелюк, 2018; 2022; Гуржій та ін., 2020; Гуржій, Радкевич, Пригодій, 2022). Ці застосунки дозволяють швидко і зручно збирати й обробляти інформацію, ділитися нею зі здобувачами освіти та контролювати їхню роботу.

Для підготовки майбутніх фахівців також використовуються програмні засоби. Один з найбільш популярних – *Solidworks*. Даний програмний продукт дозволяє здобувачам освіти працювати зі схемами та кресленнями. Завдяки *Solidworks* здобувачі освіти можуть швидко та ефективно створювати моделі виробів, віртуально тестувати їх та виконувати розрахунки на міцність та інші характеристики. Також у своїй роботі педагоги використовують програму – *SketchUp*. Вона дозволяє здобувачам освіти візуалізувати свої проєкти та простір, в якому вони будуть реалізовані. Для роботи з відео- та аудіоматеріалами застосовується *Adobe Premiere Pro*. Даний застосунок дозволяє здобувачам освіти створювати професійні відеоролики та аудіозаписи.

Крім зазначених програм, в нашому навчальному закладі створене хмарне середовище Synology. Ця платформа дає змогу зберігати та обмінюватися файлами, а також працювати з програмами, не встановлюючи їх на локальний комп'ютер. Synology допомагає здобувачам освіти та працівникам нашого закладу легко спілкуватися та співпрацювати, обмінюватися файлами та даними в режимі реального часу, що робить роботу більш ефективною та продуктивною. Також використовуємо Synology для зберігання й архівування важливих даних та документів. Робота з даними програми дозволяє здобувачам освіти вільно та ефективно працювати зі схемами, кресленнями, відео- та аудіоматеріалами, а це сприяє кращому засвоєнню матеріалу та підготовці до практичних завдань.

Отже, можна зробити висновок, що в цифрову еру перемагатиме той, хто не боїться змінюватися та мислити масштабно.

Список посилань

Базелюк, О. (2022). *Дистанційне навчання – єдино безпечний варіант здійснення освітнього процесу в умовах війни*. https://docs.google.com/document/d/1qphf6ouPFLFtbBNDnWL5ifPzHyRewz3RbV_E5RTEqHc/mobilebasic

Базелюк, О. В. (2018). Формування цифрової культури педагогічних працівників у закладах професійної освіти. *Вісник післядипломної освіти. Серія: Педагогічні науки*, (6), 23-36.

Буртовий, С. В. *Хмарні технології в освіті: Microsoft, Google, IBM*. <http://oin.in.ua/osvitni-hmary-microsoft-google-ibm-suchasni-instrumenty-formuvannyaosvitnoho-seredovyscha-navchalno-doslidnytskoji-diyalnosti-ditej/>

Гриб'юк, О. О. (1998). *Перспективи впровадження хмарних технологій в освіті*. <http://lib.iitta.gov.ua/1111/1/grybyuk-stattya1-hmary+ Copy.pdf>.

Гуржій, А. М., Пригодій, М. А., Липська, Л. В., Гуменний, О. Д., Гуменна, Л. С., Зуєва, А. Б., Кононенко, А. Г. & Криворот, Т. Г. (2020). *Розроблення та використання мережевих навчально-методичних комплексів для підготовки кваліфікованих робітників*. Житомир: Полісся. <https://lib.iitta.gov.ua/724213>

Гуржій, А., Радкевич, В. & Пригодій, М. (2022). Методологічні засади цифровізації інформаційно-освітнього середовища закладу професійної освіти. *Нові технології навчання*, 96, 44-53. <https://doi.org/10.52256/2710-3560.2022.96.06>

Джумська, Л. В. (2011). *Порадник керівнику освітнього закладу «Прийняття управлінського рішення та організація контролю за його виконанням»: методичні рекомендації*. Миколаїв: ОШПО.

Криворот, Т, & Пригодій, М. (2022). Тренінгова підготовка педагогічних працівників до застосування цифрових інтернет-технологій у освітньому процесі. *Professional Pedagogics*, 1(24), 33-41.

Новак, В. О., Макаренко, Л. Г., & Луцький, М. Г. (2006). *Інформаційне забезпечення менеджменту: навчальний посібник*. Київ: Кондор.

Пригодій, М. А. (2021). Методичні основи розроблення SMART-комплексів для підготовки кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та машинобудівної галузей. *Вісник НАПН України*, 3(1). <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-2-8>

Пригодій, М. А., Гуржій, А. М., Радкевич, О. П., Кононенко, А. Г., & Гуменний, О. Д. (2022). *Технологія створення цифрового портфоліо здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти: методичні рекомендації*. Київ: ІПО НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733746>

Yershov, M.-O. (2019). Digitalisation of professional (vocational) and pre-high tertiary education of Ukraine: problems and prospects. *Scientific Herald of the Institute of Vocational Education and Training of NAES of Ukraine Professional Pedagogy*, 1(18), 67-74.